

FUNDACIÓ POBLET: Cicle II

"Els ciutadans i la seva participació en la vida política "

Síntesi 1a Jornada d'estudi (5 de maig de 2007)

L'acte ha començat amb les paraules de benvinguda del P. Abat, on ha fet una referència a la vida monàstica, que no és pas una vida allunyada del món ja que hi pot aportar certs valors com ara el sentit de participació, així la vida monàstica intenta posar els valors de cada membre en bé de la comunitat. Després d'això, el Dr. Bricall ha presentat el Dr. Gabriel Colomé als assistents.

Sota el títol de "Els ciutadans i la seva participació política", el Dr. Gabriel Colomé ha reflexionat, en primer lloc, sobre el tema de la participació del ciutadà en la vida política i, concretament, en les diferents consultes electorals. S'ha notat una tendència, al llarg dels darrers trenta anys, cap a una més alta participació en les eleccions generals que no pas en les municipals o autonòmiques ja que, pel Dr. Colomé, un cert nombre de ciutadans consideren les eleccions generals les realment importants mentre que les altres les consideren més relatives. Així, els índexs de participació en les eleccions generals no han baixat mai del 70% mentre que en les municipals i autonòmiques dels darrers anys s'han mantingut entre el 55% i el 59%, essent molt més baixa la participació en els referèndums (Constitució Europea 42% i Estatut 40%).

Hi ha tres tipus d'electors:

- Els que participen en qualsevol consulta electoral: Sobre un 42%
- Els abstencionistes estructurals que mai no participen: Sobre un 20 %
- Els abstencionistes cojuturals que participen segons se sentin o no directament mobilitzats a participar-hi: Sobre el 38%

Els abstencionistes estructurals presenten uns trets comuns:

- No pertanyen a cap tipus d'associació ciutadana.
- Se senten desvinculats i desenganyats de la política.
- Situats ideològicament a l'esquerra (propera al socialisme) i lluny d'opcions més extremes, per distants en els seus plantejaments, com el PP o ERC.
- Són fills de pares nascuts a fora de Catalunya, fet pel qual no se senten gens implicats en les eleccions autonòmiques.
- Amb un baix nivell d'estudis.
- La política no ha tingut cap paper en el seu entorn familiar.

El Dr. Colomé també ha analitzat la situació social, o pertinença a classe social de l'abstencionista:

- Quant més baixa és la situació social, menys interès manifesta per la política.
- Els qui més espanyols es declaren són els de més baixa classe social, mentre que el nivell social puja quant més catalans se senten.
- Aquest abstencionisme estructural afecta especialment el PSC, l'electorat del qual pot baixar en més de mig milió d'electors d'unes eleccions generals a unes autonòmiques.

Un segon tema que ha tractat el Dr. Colomé és la relació entre la política i els mitjans de comunicació, citant l'exemple de França on a les eleccions presidencials de 2007 s'ha presentat una candidata socialista d'acord amb la imatge dels sondejos previs. Es podria parlar del pas d'una democràcia de partits a una democràcia d'opinió, on els conceptes d'opinió pública i opinió publicada es poden resumir en la frase "qui no és present en els mitjans de comunicació no existeix".

La vida política actual s'ha conformat en funció del *timing* dels programes informatius de radio i televisió. Els partits polítics han passat a ser, en gran part, maquinàries electorals mentre que els mítings han quedat reservats a ser "talls de veu" en els informatius o a satisfer l'ego del candidat o del militant convençut. L'actual campanya electoral no afecta més que a la decisió d'un 20% de l'electorat i d'aquest, prop del 50% no anirà a votar en cap circumstància.

La planificació de l'opinió pública afecta tots els mitjans ja sigui directament o indirectament. Ha analitzat, a través dels treballs del Centre d'Estudis d'Opinió de la Generalitat de Catalunya el nivell informatiu dels ciutadans d'acord amb la seva tendència electoral i els mitjans que emprà per estar informat.

Finalment ha analitzat el problema de la representació dels diferents partits polítics en base a dos punts: el paper del debat polític mediàtic que prima als grans partits; la bipolarització en desaparèixer opcions com UCD o el PCE; apuntant a una possible solució en una aplicació del nombre de diputats atribuint una part en repartiment proporcional i estatal que equilibraria les actuals desigualtats.

En conclusió:

- La política s'està convertint en un *reality show*.
- El missatge polític s'està simplificant reduint els ciutadans a mers telespectadors.
- Es transmet pels mitjans la imatge de la política espectacle i caldria tornar als orígens i recuperar el paper de ciutadà abans que espectador.

S'ha iniciat posteriorment un torn obert de preguntes que han apuntat els temes dels mitjans de comunicació, la seva propietat i el nivell d'informació del ciutadà. També el tipus de participació com ara obligatòria o electrònica; el paper de l'empresa en el finançament dels partits o les tendències a d'altres països. El Dr. Colomé ha contestat a totes les preguntes explicant que el vot obligatori no aportaria res de nou, que la participació per mitjà del vot electrònic

caldria que es fes al col·legi electoral amb les degudes garanties per acabar destacant que caldrà esperar al comportament de la generació dels “mieuristes” per saber el comportament dels ciutadans en el futur.

En la taula rodona posterior, moderada per Lluís Foix, han participat: Eva Granados, d'UGT, Marcel Prunera, director general de promoció econòmica de la Generalitat, Dolors Camats, diputada al Parlament per Iniciativa per Catalunya-Verds, Miquel Caminal, catedràtic de la UB, Eva Garrell, estudiant de ciències polítiques i Antoni Mascaró, empresari. El moderador ha preguntat als participants sobre el poc crèdit dels polítics, el nivell de llibertat a Catalunya, l'índex de veritat en les declaracions dels polítics o el paper dels programes d'humor en la vinculació dels ciutadans en la política.

Eva Granados ha parlat de la desafecció dels ciutadans lligada a veure la vida política com a llunyana. Respecte al grau de llibertat a Catalunya, ha citat casos concrets de censura dels mitjans a determinats temes i ha parlat del paper de la generació “mieurista” en el futur. Per ella falta un canvi en les regles de joc dels partits.

Marcel Prunera ha demanat distingir entre fenòmens de llarga durada d'altres més puntuals, essent preocupant la desafecció política lligada a una crisi del model institucional. La llibertat és molta però mai suficient, ha afirmat.

Dolors Camats coincideix en què hi ha una política espectacle i que la vocació de servei dels polítics s'explica poc. Una part de l'actuació dels polítics sobre temes més socials no es reflexa en els mitjans de comunicació. La llibertat ha patit en favor de sentiments com ara la seguretat i caldria reclamar, de fet, més que llibertat, estat de benestar.

Miquel Caminal ha parlat de la democràcia televisada, no republicana, i que cal defensar els partits com a part del sistema democràtic. Per ell les llibertats estant en regressió arreu.

Eva Garrell creu que hi ha un procés de transició a un nou model de partits i que la desafecció es concretitza en un vot de càstig.

Antoni Mascaró ha destacat el paper de l'era digital i la feblesa del sistema davant una futura crisi davant la qual no s'està preparant la defensa.

Tots ells han coincidit en destacar el paper de programes d'humor que ajuden a acostar la vida política al ciutadà. Hi ha hagut un torn obert de paraules sobre l'empresa, o la imatge dels polítics.

Finalment després del dinar al refector de conversos, hi ha hagut la intervenció del quartet de corda “Harmonia” que ha interpretat peces de Tchaikovsky i Borodin.